

Виборчий монстр чи ВИБОРЧЕ ДИВО?

АВТОРИ НОВОЇ НАРОДНОЇ КОНСТИТУЦІЇ ПРОПОНУЮТЬ НАДІЛИТИ ГРОМАДЯН ПРАВОМ ІНІЦІЮВАТИ ДОСТРОКОВІ ВИБОРИ ДЕПУТАТІВ ШЛЯХОМ РЕФЕРЕНДУМУ ЗА НАРОДНОЮ ІНІЦІАТИВОЮ. ЦЕ ДУЖЕ ПРОГРЕСИВНА ІДЕЯ, ОСКІЛЬКИ ЗАРАЗ ВИБОРЦІ ВЗАГАЛІ НІЯК НЕ МОЖУТЬ ВПЛИВАТИ НА ТИХ, КОГО ВОНИ САМІ Й ОБРАЛИ ДО ПАРЛАМЕНТУ

Змінити виборче законодавство депутати ВР збиралися ще перед парламентськими виборами в 2014 році. Але виявилось, що це досить складний процес, тому вибори до Верховної Ради пройшли за законом, ухваленим за Януковича. Парламентарі восьмого скликання теж робили спроби трансформувати систему й скасувати «мажоритарку»: були запропоновані одразу кілька законопроектів, які обгрунтовували ті чи інші варіації системи виборів із відкритими списками. Але минулого року абсолютно всі профільні закони були провалені. А ось проект Виборчого кодексу депутати все ж схвалили в першому читанні.

Спікер Андрій Парубій заявив, що в сесійну залу проект Виборчого кодексу потрапить на початку жовтня. До цього часу спеціальна робоча група повинна розглянути 4400 поправок до законодавчої ініціативи й подати свої рекомендації комітету Верховної Ради з питань правової політики. Далі цей комітет на своєму засіданні обговорить напрацювання робочої групи й ухвалить рішення щодо проекту Виборчого кодексу для подальшого його винесення на друге читання.

Минулого четверга, наприклад, робоча група змогла розглянути 112 поправок. Загалом опрацьовано 251 поправку. Чи встигнуть законодавці до жовтня? Насправді це вкрай важливе питання: нову виборчу систему потрібно встигнути впровадити вже до наступних виборів. Інакше може виявитися, що склад парламенту дев'ятого скликання буде ще жалюгіднішим, ніж нинішній. Водночас викликають занепокоєння ці 4400 поправок. Як з них підтримають, а які відкинуть? Чи не перетвориться Виборчий кодекс на «виборчого монстра»? Сподіватимемося, звичайно ж, на краще.

Парламентські вибори 2019 року мають відбутися за новими правилами. Про це в ефірі телеканалу NewsOne заявив народний депутат від «Батьківщини» Олексій Рябчин.

«Наша партія підтримує зміну правил гри у виборчому процесі в Україні», — сказав політик.

На його переконання, сьогодні важливо зупинитися на такому варіанті, за якого «було б легше людям обирати кращих представників, а найкращим кандидатам — обиратися».

Як уточнив парламентар, тривала робота професіона-

лів над поправками є саме тим шляхом, яким має піти парламент, адже дуже багато важливих речей приховано в деталях.

«Наша фракція остаточно рішення прийматиме тільки після того як фінальний текст законопроекту буде готовий до другого читання і після обговорення всіх поправок у залі Верховної Ради. Подивимося, чи були враховані пропозиції депутатів від «Батьківщини», — пояснив Олексій Рябчин.

Народний депутат додав, що результат зміни виборчого процесу залежатиме насамперед від професійної роботи профільного комітету, депутатів у цілому, а також від того, чи буде досягнуто консенсусу.

Чим завершиться ця історія і за якими правилами відбудуться наступні вибори в парламент, ми побачимо зовсім скоро. Однак уже зараз є сенс придивлятися до моделей більш прогресивних, ніж партійна система з відкритими списками.

Так, у межах «Нового курсу України» лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко запропонувала абсолютно новаторську систему проведення виборів, яка буде відображена в проекті нової Конституції, що зараз розробляється експертами. Для ефективної роботи парламенту й уряду пропонується запровадити народне волевиявлення у два тури. До другого туру виходять дві політичні сили, які наберуть найбільше

голосів, а його переможець отримає 226 місць у Верховній Раді. Також Юлія Тимошенко вважає за необхідне значно знизити прохідний бар'єр.

«Всі партії, які забажають, зможуть піти на вибори в парламент. При цьому прохідний бар'єр буде зменшено, щоб дати змогу зайти до ВР молодим політикам», — сказала вона.

Парламентська опозиція повинна отримати реальні важелі контролю за діяльністю парламентської більшості через закріплені за нею посади віце-спікера, голів комітетів, керівника Рахункової палати й реально працюючі слідчі комісії.

Та найголовніше — безпосередньо контролювати роботу Верховної Ради має суспільство. Автори нової народної Конституції пропонують наділити громадян правом ініціювати дострокові вибори депутатів шляхом референдуму за народною ініціативою. Це дуже прогресивна ідея, оскільки зараз виборці взагалі ніяк не можуть впливати на тих, кого вони самі й обрали до парламенту.

Крім того, відповідно до запропонованої командою Тимошенко концепції, головою відповідальності за розвиток країни нестиме глава уряду — канцлер. Ним стане лідер списку політичної сили, яка перемогла на виборах.

«Таким чином і канцлер, і парламентська більшість будуть обрані всенародно. Це найсильніша форма управління державою, тому що глава виконавчої влади буде одночасно лідером більшості, на яку він спиратиметься, — без торгів, без шантажу, без корупції», — пояснила Юлія Тимошенко.

З цим концептуальним баченням важко не погодитися з огляду на те, що давно вже назріла необхідність усунути дуалізм влади, коли прем'єр і президент перетягують ковдру на себе.

Яна ДЖУНГАРОВА

ДУМКА ЕКСПЕРТА

«Ініціатива Юлії Тимошенко допоможе уникнути парламентських криз»

Сергій БИКОВ,
політичний експерт,
голова Інституту
публічної політики
та консалтингу ІНПОЛІТ.

«Прогножую, що на початку жовтня парламент візьметься за Виборчий кодекс. Увесь процес займе два-три тижні. Однак істотно змінити документ парламентарям все ж не вдасться — будуть підтримані лише окремі поправки.

До того ж, імовірно, в момент голосування протягнуть якусь «кричущу» норму, через яку президент зможе ветоувати весь документ. Нібито він буде змушений це зробити. Потім глава держави поверне Виборчий кодекс до парламенту на повторне друге читання. В результаті Верховна Рада не встигне ухвалити Кодекс у строк, який би дозволив застосувати нову систему голосування на майбутніх парламентських виборах 2019 року. Тобто волевиявлення відбудеться за старими правилами.

Все це буде зроблено для того, щоб зберегти корупційну складову виборчого процесу — «мажоритарку». Адже якби законодавство змінили, то в парламент дев'ятого скликання пройшли б тільки системні партії. А чинний президент багато в чому спирається саме на «мажоритарників».

Якщо вибори відбудуться за старим законодавством, то ера грошей і гречки триватиме й далі. Кандидати, як і раніше, не конкуруватимуть за допомогою своїх програм, а продовжать змагатися тільки в засіванні й непрямому підкупі (наприклад, у будівництві спортивних майданчиків).

Модель, яку в рамках «Нового курсу» запропонувала лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко, могла б бути досить ефективною в Україні. До речі, така модель успішно працює в Італії та частково в Австрії.

Нова система проведення виборів дозволила б розвиватися великим політичним проектам. Вона також здатна допомогти молодим партіям, які хоч і мають підтримку, проте не можуть подолати п'ятивідсотковий прохідний бар'єр. Це партії, які не фінансуються олігархами, а створені звичайними людьми. Ось для цього Юлія Тимошенко й запропонувала знизити прохідний бар'єр до двох відсотків.

І найголовніше — проведення виборів у два тури за умови, що переможець отримує просту більшість у парламенті, дозволить уникнути парламентських криз, пов'язаних із формуванням коаліції та уряду. За нинішньої системи такі проблеми виникають постійно. А ініціатива Тимошенко дозволить уникнути «коаліціад».

Вибори–2019: ІГРИ ТА КОНЦЕПЦІЇ

Сто перша серія перезавантаження ЦВК

Ви можете собі уявити, щоб, наприклад, президент або Верховна Рада після закінчення своєї каденції пропрацювали ось просто так ще чотири роки? Звичайно ж, ні. Це неприпустимо! А Центральною виборчій комісії таке дозволили. Чому?

Влітку 2014 року в більшості членів ЦВК завершився строк повноважень, але тоді новообраний президент Петро Порошенко не знайшов часу для того, щоб внести на розгляд Верховної Ради подання з новими кандидатурами. Через два роки він це зробив, але не врахував інтереси кількох фракцій. І тільки на початку цього року президент оновив подання, навмисно заклавши в нього конфлікт: на 13 вакантних місць претендували 14 кандидатів. Хто зайвий? Чи не кандидат від опозиційної фракції? Інакше це витлумачити не виходить, адже президент — бізнесмен і точно дружить із математикою.

Довго тривали абсолютно незрозумілі консультації фракцій. Усі думали, як відсіяти зайвого. Ця тема навіть розсварила партнерів по коаліції — БПП і «НФ». Президент самоусунувся від ним же створеної проблеми.

Перед завершенням торгів, зрозумівши нарешті, що рейтингове голосування не пройде, в БПП вирішили відкликати одну свою кандидатуру, мовляв, і п'ятьох вистачить. (Оце апетити, враховуючи невисокий рейтинг пропрезидентської політичної сили!) Тепер цифри сходилися. Однак голосування так і не відбулося.

У найближчий четвер ВР все ж повинна розглянути питання оновлення ЦВК. Про це повідомив Андрій Парубій. Скільки разів слова «ось-ось», «скоро» ми чули з вуст спікера? Не злічити. Але у всій цій історії є дещо цікавіше.

«Оновлення складу ЦВК — питання, яке, на мою думку, має бути поставлене на порядок денний без відтягування... Я буду пропонувати певні підходи, можливо, навіть нові підходи. Тому що після рішення ЦВК, яке фактично зупинило вибори в місцевих громадах, у мене виникла ідея про повне оновлення ЦВК. Це могло б зняти дискусії щодо чисельності. Будемо дискутувати з цього приводу», — сказав Парубій.

Закон справді передбачає таку можливість. Стаття 31.1 закону про ЦВК говорить про те, що повноваження всього складу Комісії можуть бути достроково припинені парламентом за вмотивованим поданням президента. А таке рішення ухвалюється не менш як двома третинами його конституційного складу. І тут виникає відразу кілька загроз. Непокоїть слова спікера про якісь дискусії. Його ініціатива може ще більше затягнути процес, а вибори ж на носі! Та дивно якось «достроково» припинити повноваження членів ЦВК, у яких вони і так закінчилися чотири роки тому! А ще як під таку ініціативу знайти 300 голосів? Ну й останнє, найстрашніше: відправити у відставку весь склад ЦВК — чудовий спосіб зірвати виборчий процес. Під час виборів принаймні двоє «непрострочених» членів ЦВК зможуть відновитися на роботі через суд! І тоді почнеться таке!..

Поки що лишається невеличка надія на те, що ЦВК перезавантажать. Якщо цього не станеться, вся відповідальність ляже на президента.

Марія АНІНА

Микола БИКОВ

Менш ніж сім місяців лишилося до чергових президентських виборів і трохи більше року — до парламентських. Звісно ж, більшість із тих, хто планує балотуватися на пост глави держави, розуміють, що перемога їм не світить. Лідер електоральних симпатій уже котрий рік поспіль — Юлія Тимошенко. За нею слідує то один, то інший кандидат, але навіть наблизитися до лідера «Батьківщини» вони не можуть. Президентську кампанію ці політичні гравці використовують для розкручування своїх проектів напередодні битви за Верховну Раду.

Отже, активно готується до виборів головний «непрохідний» кандидат Анастолій Гриценко, рейтинг якого несподівано для багатьох злетів. Нещодавно в ЗМІ з'явилася повідомлення про те, що виборчий штаб Гриценка очолює одіозний політик Віктор Балога. Сам потенційний кандидат інформацію не підтвердив: нібито штаб поки не створений, а коли це станеться, то він про все розповість. Словом, кокетує.

Насправді стосунки цих двох дуже цікаві. Так, напередодні президентських виборів у 2010 році Балога за-

амбіції заради країни. Ага, звичайно. До речі, якої країни?

Водночас в інформаційному просторі розганяється «страшилка» про можливе проходження до другого туру президентських виборів проросійського кандидата. Жаж! Реванш! Але якщо трошки подумати, то весь цей пафосно-моторошний туман розсіюється.

По-перше, навіть об'єднання політичних сил не скасовує такого соціологічного парадоксу: рейтинги не завжди додаються. По-друге, подібний «шлюб із розрахунку», навпаки, може розколо-

магазину одного відомого шведського бренду? І смішно, і сумно.

Поки глава держави розмірковує про своє політичне майбутнє, його найближчий соратник (а за сумісництвом кум і генеральний прокурор) Юрій Луценко заявив про те, що після президентських виборів має намір зосередитися на політичній кар'єрі. Невже дотримається обіцянки й піде з посади голови ГПУ? Недарма кажуть, що обіцяного три роки чекають. Разом із тим Луценко в нещодавньому інтерв'ю повідомив, що веде переговори щодо союзу з Віталієм Кличком на майбутніх парламентських виборах. Але чи захоче сам Кличко повторити помилку 2014 року й остаточно розчинитися в БПП, час покаже.

До речі, Юлія Тимошенко заявила, що не має наміру із кимось об'єднуватися. Лідер «Батьківщини» спокійно та впевнено готується до майбутніх президентських перегонів.

ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО ЗАЯВИЛА, ЩО НЕ МАЄ НАМІРУ ІЗ КИМОСЬ ОБ'ЄДНУВАТИСЯ. ЛІДЕР «БАТЬКІВЩИНИ» СПОКІЙНО ТА ВПЕВНЕНО ГОТУЄТЬСЯ ДО МАЙБУТНІХ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ПЕРЕГОНІВ. ПОКИ ІНШІ ПОЛІТИКИ РОЗМІРКОВУЮТЬ ПРО «ШЛЮБИ З РОЗРАХУНКУ» І ПРО ТЕ, В ЯКОМУ СВІТЛІ ПРЕДСТАВИТИ СЕБЕ ПІД ЧАС ПЕРЕДВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ, ТИМОШЕНКО ПРОПОНУЄ УКРАЇНЦЯМ КОНЦЕПТУАЛЬНІ РЕЧІ

кликав Гриценка зняти кандидатуру на користь Віктора Ющенка. Тоді претендент на президентську посаду образився через таку пропозицію і досить уїдлимо відповів Балозі. Трохи пізніше в тому ж 2010-му лідер «Громадянської позиції» розповів ЗМІ про те, що Балога запропонував йому створити нову партію на основі «Єдиного центру», щоб об'єднаною колоною йти на місцеві вибори.

Стара як світ істина: немає ані вічних союзників, ані постійних ворогів — постійні й вічні лише інтереси. Тож якщо інформація, яка сплила в пресі, виявиться правдою, ніхто не здивується. Однак у цьому разі рейтинг Гриценка, найімовірніше, впаде ще швидше, ніж виріс нещодавно. Та й без участі Балози до цього потенційного кандидата є дуже багато запитань...

Усе частіше в політикумі говорять про можливе об'єднання партій «Опозиційний блок» і «За життя» та висунення ними єдиного кандидата на президентських виборах. Лідери цих політсил пафосно закликають відкинути особисті

ти «Опоблок», оскільки це геть не монолітна структура, а таке собі «акціонерне товариство», інтереси «акціонерів» якого різні. По-третє, потенційний «єдиний кандидат» Юрій Бойко явно не дотягує до ролі лідера. Ну й останнє: вкрай важко собі уявити в одному «флакони» кількох одіозних товаришів, які один одного терпіти не можуть.

Готується до кампанії і чинний президент. І йому насправді дуже тривожно. Петро Порошенко настільки розчарував своїх виборців, що зараз у нього немає шансу навіть до другого туру вийти. Привіт Віктору Андрійовичу?

Політтехнологи, що працюють на главу держави, взяли на озброєння меседж «Армія! Мова! Віра!», а також зміни до Конституції щодо курсу на ЄС і НАТО (ніби це реально наблизить нас до Євросоюзу та Альянсу). Креативники з Банкової зосередилися на ідеологічних питаннях, а не на концептуальних, а саме на житті людей. Утім, Порошенко таки дбає про свій народ, інакше чому б він так сильно публічно радів майбутньому відкриттю в Україні

Поки інші політики розмірковують про «шлюби з розрахунку» і про те, в якому світлі представити себе під час передвиборчої кампанії, Тимошенко пропонує українцям концептуальні речі. На її думку, зараз необхідно перезавантажити систему державного управління, оскільки без цього неможливо буде навести лад у країні й побороти корупцію. Так, Юлія Тимошенко презентувала громадськості «Новий курс», і вже зараз інтелектуали працюють над проектом нової Конституції України.

І ця ідея викликала інтерес у багатьох колах. Згідно з даними останнього соціопитування, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова, Тимошенко посідає перше місце в президентському рейтингу — віддати свій голос за неї готові 17,8% виборців. А за «Батьківщину», яка лідирує серед політичних партій, мають намір проголосувати 18,5% респондентів.

Місія МВФ, яка прибула до України 6 вересня, ще не завершила свою діяльність, однак фінал її роботи з урядом вже очевидний. З 15 невиконаних структурних маяків, які були визначені нашої країні, для реалізації було обрано питання так званого врегулювання ціни на газ. На вівтар МВФ, за традицією, принесли інтереси українців. І хоча Гройсман довго грав в «людоецентризм», обіцяючи, що газ не подорожчає, це питання вже вирішене.

ХТО ТУТ ДЕМОН?

Фінансовий експерт Олексій КУЩ зазначив, що взаємини України з МВФ знаходяться в клініці: ми подібні до скорпіона, який перепливає річку на спині черепахи — вкусити хочеться, а потонути — ні.

«Зрозуміло, що уряд міг би відкласти подорожчання газу ще на півроку. Але без цих 2 млрд доларів кредитних коштів від МВФ в Україні буде доволі важке фінансове становище.

Проведена Яресько в 2015-му реструктуризація при всіх її негативах дала 4 роки перепочинку в платіжному календарі. Цей час необхідно було використувати для реальних реформ, спрямованих на зростання економіки, а також на пошук нових можливостей на зовнішніх ринках капіталу. Тобто потрібно було намагатися працювати не тільки з МВФ, але й з іншими кредиторами. Однак час було змарновано.

У перспективі найближчих трьох місяців альтернативи Фонду немає, оскільки на ринках, що розвиваються, нині криза і капітал йде в США через політику дорогого долара. Тому, з огляду на всю сукупність факторів, уряд почав розігрувати комедію з нібито відмовою підвищувати вартість газу для населення. У серпні обвалилася гривня, і зараз вони, щоб виправдати підвищення тарифів, доходять до фіналу в стилі «Санта-Барбара».

Мовляв, подивіться, девальвація, криза, майже повторення 2015 року, тому потрібно терміново йти на будь-які поступки для отримання траншу. Втім, навряд чи електорат оцінить цю красу гри», — констатував експерт у коментарі «ВВ».

За його словами, рішення про виділення траншу зараз вже ухвалено. Питання в тому, скільки дадуть, а також в якій період і наскільки підвищувати вартість блакитного палива.

«МВФ вимагає, щоб найістотніше підвищення ціни на газ відбулося восени, уряд

Транш в обмін на вартість газу

хоче, щоб основне подорожчання припало на зиму 2019-го. Але, найімовірніше, МВФ доламає Кабмін, і в підсумку тарифи вже восени збільшаться на 25%, а наступне підвищення на 15% відбудеться взимку наступного року», — уточнив Кущ.

Економічний експерт Віктор СКАРШЕВСЬКИЙ своєю чергою зазначив, що уряд страшилками про МВФ і можливий дефолт України просто намагається переключити відповідальність за зростання ціни природного газу на Фонд, а також прикрити власну некомпетентність. Якщо цього виявляється недостатньо, відразу згадують про «папередників».

«Гройсман нахабно бреше, коли говорить про те, що з 2005-го по 2015 рік зовнішній борг збільшився на 50 млрд дол. Насправді за цей період він зріс на 25 млрд дол., що легко підтверджується даними Мінфіну. При цьому прем'єр забуває згадати, що з 2014-го по нинішній момент зовнішній борг збільшився ще на 10 млрд дол. У 2018 році уряд має віддати 3,5 млрд дол. за зовнішніми боргами, з них 2 млрд дол. — це ті, які були взяті в 2014-му», — підкреслив він.

Експерт нагадав: ще уряд Яценюка в Меморандумі взяв на себе зобов'язання з прив'язки ціни газу до імпортного паритету. А в 2017-му уряд Гройсмана ухвалив постанову №187, в якій чорним по білому вона була зафіксована.

«Коли в квітні 2016-го Гройсман став прем'єром, новий Меморандум із МВФ перед-

бачав поступове підвищення тарифу на природний газ для населення — спочатку довести його до 75% від імпортного паритету, після чого протягом 1–1,5 року і до 100%. Однак Володимир Борисович несподівано для МВФ підвищив ціни на газ відразу до 100%, випереджаючи події і отримавши похвалу від Фонду. Він вислужився наперед, і його заяви щодо турботи про українців — це просто фарс.

Газу, що видобуває АТ «Укргазвидобування», цілком і повністю вистачає на покриття потреб населення і ТКЕ. Ціна вітчизняного ресурсу з усіма податками, витратами на транспортування, рентою і 100% рентабельністю становить 3,5 тис. грн, що вдвічі дешевше, ніж тариф, який ми зараз платимо. І знизити вартість газу в два рази може тільки уряд, який діє в інтересах народу, а не зовнішніх кредиторів», — підкреслив Віктор Скаршевський.

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ

Олексій Кущ нагадав, що короткострокова співпраця з МВФ сприятливо позначилася на таких країнах, як Туреччина і Південна Корея. Однак ці держави запропонували і реалізували економічні реформи, які й призвели до якісних перетворень.

«Якщо ж співпраця довгострокова, як з Аргентиною і Україною, подібна зтяжна волінка часто призводить до ще гірших економічних результатів, тобто до депресії економіки і суспільства», — додав він.

Експерт підкреслив: якщо замислюватися про відмову від співпраці з МВФ, робити це потрібно миттєво, а не розтягуючи процес у часі.

«Така можливість буде у нової влади, яка прийде в 2019 році. Вона отримає кредит довіри з боку населення, бізнесу, інвесторів, тому дуже важливо правильно ним розпорядитися. За великим рахунком варіантів може бути два: або правильно організований дефолт (прикладом може стати Ісландія), або правильно організоване рефінансування. Цілком можна залучити нові довгострокові позики з більш низькою процентною ставкою, щоб виплатити старі, коротші борги. Однак в обох сценаріях важливою передумовою є ефективна програма реформ, які складуться в пазл бази для успіху країни протягом 5–7 років», — уточнив Олексій Кущ.

Віктор Скаршевський впевнений, що найкращою альтернативою МВФ може стати адекватний уряд, який впроваджує в життя адекватну економічну політику. У такому випадку в країну вкладатимуть як внутрішні, так і зовнішні інвестори.

«Останніми роками приплив іноземних інвестицій — на мізерному рівні кінця 1990-х. Більш того, за даними НБУ, за 7 місяців поточного року іноземні інвестиції скоротилися на 30% у порівнянні з аналогічним періодом 2017-го. А якщо порівняти з сімома місяцями 2016-го, то бачимо скорочення в 2 рази. І МВФ тут ні до чого — це результат неадекватної економічної політики, яка від-

лякує всіх інвесторів», — констатував він.

Експерт підкреслив, що першочерговим кроком в українських реаліях є не підвищення тарифів, а зниження їх удвічі.

«Це дозволить різко зменшити навантаження на держбюджет — на субсидії знадобиться не 70–90 млрд грн, а всього 20–30 млрд грн, а також послабить соціальну напругу. Кількість одержувачів субсидій скоротиться до 2–3 млн осіб, і в таких умовах цілком реально впровадити монетизацію цього виду державної допомоги. Більш того, зниження тарифів не принесе негативу і для економіки», — уточнив Віктор Скаршевський.

Зменшення боргового навантаження також є важливим компонентом позбавлення від кредитної залежності.

«В уряді Гройсмана маніпулятивно кажуть про держборг у прив'язці до ВВП. Це дуже умовний показник, бо у відриві від інших показників він взагалі ні про що не свідчить. Потрібно дивитися, скільки грошей з держбюджету йде на обслуговування і погашення держборгу. У нинішньому році це 325 млрд грн, або 30% усіх витрат держбюджету, що в 4 рази більше, ніж на оборону. У наступному році, за моїми приблизними розрахунками, на ті самі потреби витратять вже 35% держскарбниці. І це демонструє, що проблема не вирішується, а лише поглиблюється.

Варіантів виходу в такому випадку обмаль — або за один раз повністю розрахуватися з боргами, або їх реструктуризувати, тобто розтягнути погашення в часі під більш низький відсоток, щоб на це йшло максимум 10% з держбюджету. Для цього переговори з кредиторами потрібно проводити негайно. Проводити конструктивно, чого можна досягти лише за наявності чіткої і зрозумілої програми покрокових дій на 5–10 років розвитку економіки», — підсумував експерт.

Олена САФОНОВА

ПЕРШОЧЕРГОВИМ КРОКОМ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ Є НЕ ПІДВИЩЕННЯ ТАРИФІВ, А ЇХ ЗНИЖЕННЯ В 2 РАЗИ. ЦЕ ДОЗВОЛИТЬ РІЗКО ЗМЕНШИТИ НАВАНТАЖЕННЯ НА ДЕРЖБЮДЖЕТ — НА СУБСИДІЇ ЗНАДОБИТЬСЯ НЕ 70–90 МЛРД ГРН, А ВСЬОГО 20–30 МЛРД ГРН, А ТАКОЖ ПОСЛАБИТЬ СОЦІАЛЬНУ НАПРУГУ. КІЛЬКІСТЬ ОДЕРЖУВАЧІВ СУБСИДІЙ СКОРОТИТЬСЯ ДО 2–3 МЛН ЧОЛОВІК, І В ТАКИХ УМОВАХ ЦІЛКОМ РЕАЛЬНО ВПРОВАДИТИ МОНЕТИЗАЦІЮ ЦЬОГО ВИДУ ДЕРЖДОПОМОГИ

Подорожчання продуктів боляче б'є по бюджету кожного українця. І, на жаль, зростання вартості найнеобхіднішого не припиняється. Згідно з даними Асоціації постачальників торговельних мереж, на початку осені в Україні став дорожчим соціальний асортимент 77% продуктів харчування — починаючи від картоплі й м'яса всіх видів і закінчуючи молоком, цукром, крупами і хлібом. Утім, експерти говорять, що до кінця року їжа виросте в ціні ще в середньому на 30%. З огляду на те, що вже зараз українці витрачають більше половини своїх доходів на придбання продуктів, багато хто в прямому значенні слова житиме на хлібі й воді.

Приємно усвідомлювати, що в нашій країні є люди, які бачать постійні поліпшення — зміцнення економіки, зниження рівня інфляції та зростання добробуту населення. Втім, ці люди, як показує практика, або є членами Кабміну, або працюють у Держстаті. Можливо, для настільки райдужного сприйняття дійсності їм видають рожеві окуляри або ж переселяють на іншу планету. Однак результат очевидний. А також помітний на їхніх обличчях і животах. Так, офіційна статистика з інфляції за серпень зафіксувала зростання індексу всього на 0,1% і навіть зниження вартості продуктів харчування на 0,7%. За словами директора Асоціації постачальників торговельних мереж Олексія Дорошенка, ці дані свідчать про те, що ціни не повинні були змінитися.

«Але на тлі девальвації гривні з 26,2 до 28,3 за долар (тобто на 8%) виробники та імпортери поступово збільшу-

ЖИТИ ВПРОГОЛОДЬ: на скільки подорожчають продукти харчування

вали відпускні ціни», — констатував він.

Експерт вважає, що плани Гройсмана утримати інфляцію на рівні не більше 10% оптимістичні, але нездійсненні.

Аналітик громадської організації «Громадський аудит» Максим Котенко констатує, що за час правління чинної влади ціни на товари й послуги соціальної групи істотно зросли. Так, яловичина подорожчала на 131%, свинина — на 144%, курка (тушка) — на 153%, ковбаса варена — на 167%, сало — на 191%, крупи та хлібобулочні вироби — на 200–250%, молоко й молочні вироби — на 200%, паливо — на 170%, фрукти та овочі — на 100–150%, газ — у вісім разів, електроенергія — на 220–367%, опалення — на

225%, гаряча вода — на 200%, холодна вода — на 100–150%, утримання будинку та прибудинкової території — на 150–200%. При цьому прожитковий мінімум, від якого залежить розмір мінімальної пенсії та інших соціальних виплат, за період із кінця 2013 року до початку 2018-го збільшився на 51% — з 1176 до 1777 грн.

«Уряд вважає, що соціально незахищені верстви населення за зростання цін на 150–300% можуть вижити, навіть якщо доходи збільшилися всього на 51%. Причому в планах уряду на найближчий час немає кардинального збільшення цього соціально важливого показника — в кінці цього року його хочуть збільшити всього на 4,3%», — підкреслив він.

Експерт додав, що працююче населення також не може похвалитися достатком. Якщо в кінці 2013-го середньостатистичний українець заробляв у межах 450 доларів, то в 2018 році 47% громадян отримують менш ніж 174 долара. При цьому в 7,4% українців заробітна плата становить менше 108 доларів «чистими». Дохід від 174 до 290 доларів на місяць мають 26,2% працюючих людей. А ось заробітком у розмірі від 290 до 436 доларів можуть похвалитися 14,9% населення.

«Безумовно, зростання цін на хліб, комунальні послуги та транспорт чиновників не турбує. Витрати на ці потреби в їхніх доходах не перевищують 1%. Але для більшості українців ціни на соціальні товари й

послуги мають величезне значення, оскільки на це витрачається увесь сімейний бюджет», — уточнив Максим Котенко.

Він підкреслив, що подальше підвищення цін на товари й послуги соціальної групи зробить їх ще більш недоступними для соціально незахищених верств населення та лише погіршить ситуацію з бідністю в Україні.

Експерт «Економічного дискусійного клубу» Ігор Гарбарук прогнозує, що українцям варто готуватися до поступового подорожчання всіх продуктів харчування в найближчі місяці. Так, борщовий набір і м'ясна група товарів до кінця року можуть набрати в ціні 30%, а хліб — 10%.

«Літнє зростання курсу долара майже вдвічі прискорило інфляцію. Уже наприкінці вересня можна очікувати на збільшення вартості імпортованих ліків, чаю, кави й морепродуктів», — уточнив він і додав, що будь-які заяви уряду впливають на складові ціни.

«Виробники закладають у вартість товару всі прогнозовані ризики. Тому коли прем'єр говорить про збільшення ціни газу і свою невинуватість у цьому, бізнес закладає нову вартість енергоносіїв або ж прогнозний курс, який суттєво перевищує поточний», — пояснює Гарбарук.

Максим Котенко додав, що деякі трейдери вже закладають курс 30 грн за долар, що відповідно позначиться на вартості товарів.

Експерти також прогнозують, що рішення Кабміну про збільшення з 15 вересня акцизів на алкоголь і тютюнові вироби спровокує підвищення цін і на інші продукти харчування. А вже коли подорожчають енергоресурси, вартість товарів і послуг ще збільшиться. Однак, судячи з усього, в уряді, який точно не можна назвати соціально відповідальним, на ці проблеми закривають очі.

Аріна МАРТОВА

**ЗА ЧАС ПРАВЛІННЯ ЧИННОЇ ВЛАДИ ЦІНИ НА ТОВАРИ
Й ПОСЛУГИ СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ ЗРОСЛИ В СЕРЕДНЬОМУ НА 150–300%.
ПРИ ЦЬОМУ ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ,
ВІД ЯКОГО ЗАЛЕЖИТЬ РОЗМІР МІНІМАЛЬНОЇ ПЕНСІЇ ТА ІНШИХ
СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ, ЗА ПЕРІОД ІЗ КІНЦЯ 2013 РОКУ ДО ПОЧАТКУ
2018-ГО ЗБІЛЬШИВСЯ НА 51% — З 1176 ДО 1777 ГРН**

Вадим Івченко: «Держпідтримка аграріїв здатна стримати зростання цін на соціальні продукти»

Більше року минуло з моменту скасування регулювання цін на продовольчі товари та послуги (постанова від 7 червня 2017 р. №394 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету міністрів України від 25 грудня 1996 р. №1548 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету міністрів України»). Передчасне й невиважене рішення влади призвело до ще більшого зубожіння соціально незахищених верств населення.

Про це на своїй сторінці в мережі «Фейсбук» написав народний депутат від «Батьківщини» Вадим Івченко.

Сьогодні в структурі витрат українських сімей продукти харчування становлять більше половини сукупного доходу. Люди змушені вибирати — поїсти, оплатити комунальні послуги або купити одяг! Схаменувшись, уряд почав шукати шляхи виходу з ситуації, що склалася. І це «команда професіоналів»?!

Зрозуміло, що відбувається це ще й тому, що команда президента не є незалежною від зовнішнього управління. А для того, щоб отримати черговий

транш, можна закрити очі навіть на голодних людей.

Є декілька шляхів нормалізації ситуації.

По-перше, можна повернутися до регулювання цін на соціально значимі продовольчі товари та послуги. Але цей шлях недемократичний і позбавляє бізнес можливості встановлювати ціни на свої товари. І ефект від цих дій буде нетривалим.

Також можна відновити роботу Державного резерву (включивши до його складу Аграрний фонд та Державну зернову корпорацію), після наповнення якого виходити на ринки з

інтервенціями для зниження цін. Цей шлях краще першого, хоча за свою багаторічну історію Державний резерв втратив довіру, оскільки завжди був пронизаний корупцією.

Третій, на мою думку, найдієвіший шлях — розробити та впровадити державну політику в агропромисловій сфері, яка б передбачала окремі програми підтримки виробництва со-

ціально важливих продуктів харчування.

Це дуже перспективне рішення, але коаліція на чолі з президентом не підуть на такі радикальні кроки. Крім того, впровадження державної аграрної політики й підтримка агро-виробника — досить тривалий процес. Влада вже провалила програму підтримки фермерів, на яку на папері виділила мільярд гривень. І сьогодні в агропромисловому секторі кошти отримують виключно наближені до влади олігархи.

Завдання керівництва країни, особливо в умовах кризи й військових дій, — захист населення і створення умов для гідного життя. А подорожчання продуктів харчування на тлі зростаючої інфляції потрібно розглядати як соціальну катастрофу й терміново вживати відповідних заходів для виправлення ситуації.

Російська армія імені Путіна з 11 по 15 вересня демонструвала військову міць на території і в акваторіях Далекого Сходу. Брязкання зброєю відбулося в рамках навчань «Схід-2018», у яких взяли участь також китайські та монгольські військовослужбовці. «По карликівському велінню, по кремлівському хотінню» ці маневри переслідували відразу кілька цілей.

«Демонстрація м'язів», яка відбулася під пильним наглядом верховного головнокомандувача РФ, повинна була вразити світ своєю масштабністю. За заявою начальника Генштабу ВС РФ, генерала армії Валерія Герасимова, в навчаннях «Схід-2018» були задіяні 297 000 військовослужбовців (чисельність російської армії станом на 2018 рік — близько 798 000 осіб. — Прим. ред.), понад 1000 літаків, вертольотів і безпілотників, до 36 000 танків, бойових машин піхоти (БМП), бронетранспортерів (БТР) і до 80 кораблів. Війська перекидалися на відстані до 7000 км, кораблі здійснили міжфлотські переходи на дальність до 4000 миль.

Основні події розгорнулися на п'яти загальновійськових полігонах, чотирьох полігонах ВПС і ППО, в акваторіях Охотського та Берингового морів, Авачинської і Кронцької заток.

На щастя (чи на жаль), у мізках російських военачальників нічого не змінилося з часів Першої та Другої світо-

Брязкання «Сходом»

тити в одному місці, що вже вкрай дорого, але й пристойно годувати, щоб перед східними партнерами та зарубіжними спостерігачами соромно не було.

Якщо ж порахувати кількість випущених у повітря снарядів, суми виходять геть захмарні. І, м'яко кажучи, не підійомні для країни, яка перебуває під санкціями і нацвалюта якої впала нижче плінтуса.

Зрозуміло, що Путіну на силовиків грошей не шкода — в його розпорядженні терплячий російський народ, із якого можна поки що мички микати й вичавлювати останні соки. Однак повірити в те, що агресивна Росія, яка не втомлюється кошмарити сусідні

Він констатував, що багато хто з тих, кого в Кремлі зарахували до учасників навчань, навіть не вирушили на полігони, а залишилися в командних центрах, і припустив, що в «Сході-2018» взяли участь 50–100 тисяч російських військових.

Здавалося б, навіщо чіплятися до чисельності, адже це всього лише маленька військова хитрість. Однак точно такою «хитрістю» і демонстрацією Заходу горезвісної «кузької матері» є бравурні новини про застосування «ракет-невидимок», які точно вражали цілі, і їхніх улюблених «Іскандерів», які знищили «критично важливі об'єкти умовного противника».

Пафосна мілітарна картинка, яка повинна викликати сльози

участь також представники китайської та монгольської армій. І в цьому Путін, якому, очевидно, недостатньо масштабної картини, вбачав ще один сенс. Зміцнення військових зв'язків із Піднебесною на тлі торговельної війни Пекіна та Вашингтона мало, за задумом Путіна, продемонструвати Заходу, що РФ і Китай знову стали союзниками. Водночас це повинно було послужити тривожним сигналом для Сходу — не дарма навчання за часом збіглися з проведенням Східного економічного форуму, участь у якому взяли лідери Китаю, Японії, Південної Кореї і РФ. Подібна демонстрація «союзництва» з Китаєм повинна була, за розрахунками Пути-

ін, дуже непогано пам'ятають минуле, в тому числі знають ціну мирним договорам і пактам про нейтралітет, які Кремль, як правило, перший і порушував.

А ось грайливість Путіна, виявлена до японського прем'єра, свідчить не тільки про незнання ним історії (до речі, про російсько-японську війну, яка для Російської імперії точно не була переможною, ні в СРСР, ні в сучасній Росії не люблять згадувати. — Прим. ред.), але й про банальне нерозуміння специфіки країн Сходу. Інакше б він здогадувався, що Китай поки охоче дає кредити РФ і погоджується брати участь у навчаннях, проте союзником Кремля йому бути нецікаво. Китайський дракон, зміцнюючи обороноздатність, відклав убик зброю й ефективно завойовує світ за допомогою торгівлі. І навіть якби Путін особисто став на коліна, в активних військових діях проти Японії або Південної Кореї Піднебесна точно б участі не взяла. Навіщо, якщо є масиви російських земель, які можна отримати вже зараз без єдиного пострілу? Дракон затаївся — він спостерігатиме за агресивними діями РФ і підтримуватиме економічні зв'язки. Але горе Расеюшці, коли вона опадє із сил...

Навчання «Схід-2018» за великим рахунком нічого нового китайцям не дали: їхня розвідка вже давно знає про найсучасніше озброєння, армія Китаю численніша й набагато краще навчена. Рокадні шляхи Піднебесної, які за дивним збігом обставин прокладені біля кордонів РФ, теж набагато краще російських.

Втім, це всього лише один із можливих сценаріїв. Побачимо, коли і як Схід скаже своє вагоме слово путінській Росії.

Антоніна МІРОШНИЧЕНКО

ЗМІЦНЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ПІДНЕБЕСНОЮ НА ТЛІ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ВІЙНИ ПЕКІНА ТА ВАШІНГТОНА МАЛО, ЗА ЗАДУМОМ ПУТІНА, ПРОДЕМОНСТРУВАТИ ЗАХОДУ, ЩО РФ І КИТАЙ ЗНОВУ СТАЛИ СОЮЗНИКАМИ. ВОДНОЧАС ЦЕ ПОВИННО БУЛО ПОСЛУЖИТИ ТРИВОЖНИМ СИГНАЛОМ ДЛЯ СХОДУ — НЕДАРМА НАВЧАННЯ ЗА ЧАСОМ ЗБІГЛИСЯ З ПРОВЕДЕННЯМ СХІДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ФОРУМУ, УЧАСТЬ У ЯКОМУ ВЗЯЛИ ЛІДЕРИ КИТАЮ, ЯПОНІЇ, ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ І РФ

вих воєн: вони готові закидати ворога «гарматним м'ясом» — все одно «баби ще народять»... І це в XXI столітті, коли армії передових країн намагаються берегти своїх «юнітів», у навчання яких вклали не один десяток тисяч доларів, і віддають перевагу точковим ударам і робототехніці перед «цинковими трунами».

Втім, від першого погляду на таку поважну цифру в грудях може дух спертися, на що, власне, і розраховує Расеюшка. Але сумніви беруть щодо заявленої чисельності війська. Адже, по суті, майже 300 000 військовиків — це більш ніж третина всієї армії РФ. Такий значний контингент потрібно не тільки доставити й розмі-

країни, підтримує «гарматним м'ясом» Асада в Сирії й підло воює в Україні, раптом послабить свої кордони заради показухи на Далекому Сході, було досить складно. В експертному середовищі говорять, що 297 000 осіб — це весь повністю персонал абсолютно всіх військових частин у Центральному та Східному військових округах, а також Північного й Східного військово-морських флотів і ВПС.

«Кожен батальйон на полі вони вважають за цілу бригаду, а кожен полк — за цілу дивізію», — сказав військовий експерт Центру Вільсона Майкл Кофман у коментарі Business Insider.

розчулення у згодованих росіян, якнайкраще накладається на картину світу, що її бачимо в діалозі рядового з прапорщиком із фільму «ДМБ»:

Прапорщик: Звідси, хлопці, наша Батьківщина диктує свою непохитну волю решті світової спільноти.

Рядовий: Може, бахнемо?

Прапорщик: Обов'язково бахнемо! І не раз! Увесь світ у труху!.. Але потім.

Імітація ядерного удару на навчаннях «Схід-2018» якраз і повинна показати, що Росія цілком може «потім» натиснути ту саму ядерну кнопку, не розуміючи, що від цього загине сама...

Показово, що в навчаннях на Далекому Сході взяли

на, примусити їх до співпраці в економічній сфері.

Кремлівський карлик так розійшовся, що навіть запропонував прем'єр-міністру Японії Сіндзо Абе підписати до кінця року мирний договір «без жодних умов», щоб згодом нібито було легше знімати спірні моменти, що накопилися за останні 70 років. На потім Путін хотів би відкласти передусім територіальну суперечку щодо Курил. Цілком логічно, що Японія без повернення Московію островів мирний договір підписувати відмовляється. І правильно робить. РФ — правонаступниця СРСР, і жителі Сходу, на відміну від представників західних кра-

Два тижні тому Вашингтон раптово скасував візит до Пхеньяна державного секретаря Майка Помпео, а Дональд Трамп розкритикував Китай за те, що той «ускладнює справи з КНДР». Зараз же він знову схвалює зобов'язання Кім Чен Ина позбавити півострів ядерної зброї «під час першого терміну» президента США (спливає в січні 2021 року), яке північнокорейський лідер повторив на зустрічі з представником президента Південної Кореї Мун Дже Іна 5 вересня. «Ми доб'ємося цього разом!» — радісно заявив Трамп, маючи на увазі главу Північної Кореї.

КНДР — у центрі клубка протистоянь

Такі повороти викликають скепсис щодо послідовності американської політики по відношенню до КНДР. Насамперед за ними прихована зміна розкладу після історичного рукоштовання Кім Чен Ина і Дональда Трампа 12 червня в Сінгапурі.

Роздратування Китаю (він назвав «безвідповідальною» поведінку Вашингтона після скасування візиту Майка Помпео) і стримана реакція Південної Кореї (вона не відмовилася від запланованого з 18 по 20 вересня візиту президента Мун Дже Іна до Пхеньяна) говорять про прагнення Пекіна і Сеула стати повноправними учасниками розігруваної п'єси, обмеживши можливості Вашингтона.

Північнокорейська ядерна криза все менше і менше являє собою протистояння між США з їхніми союзниками і КНДР. Тепер вона є відображенням протиборства тихоокеанських держав: Китаю і США, Китаю і Японії, Південної Кореї і Японії. Оборонні та економічні питан-

ня, в яких не останню роль відіграє і Росія, роблять корейське рівняння ще більш складним. Для його вирішення потрібна довгострокова стратегія і, зокрема, прийняття багатосторонньої регіональної угоди, яка б змінила усталений після холодної війни порядок.

КОНФЛІКТ З 1950-Х РОКІВ

Ліквідація ядерної зброї КНДР стане центральною складовою нової рівноваги в Південно-Східній Азії. Якщо процес знищення ядерного арсеналу дійсно буде розпочато, плоди він принесе тільки через кілька років. А поки що необхідно встановити «режим миру і стабільності на півострові», як зазначено в підписаній США та

КНДР у Сінгапурі спільній заяві. Але це можливо лише за умови закінчення конфлікту, що сягає корінням у 1950–1953 роки і який призупинено в результаті перемир'я. При цьому по обидва боки від 38-ї паралелі армії готові до війни.

Зустріч Кім Чен Ина і Дональда Трампа була покликана сформувати атмосферу взаємної довіри і привести до конкретних зобов'язань. Але час минає, і недовомки стали все більш очевидними.

Візьмемо хоча б фразу «повна денуклеаризація Кореїського півострова». США розуміють її як повну денуклеаризацію КНДР. Пхеньян же розглядає це як повну денуклеаризацію всього півострова (такої ж думки дотримують-

ся Пекін і Сеул, що перебуває під ядерною парасолькою Вашингтона). На тлі сплеску напруженості Вашингтон повернувся до своєї початкової мети: «повна, перевірена і незворотна денуклеаризація» КНДР до початку будь-яких кроків у бік мирного договору. Пхеньян же вважає, що Вашингтон повинен виконати взяті в Сінгапурі зобов'язання щодо «нових відносин двох країн», почавши з підписання декларації миру, прелюдії до договору.

РОЗВИТОК КИТАЙСЬКОГО АРСЕНАЛУ

До саміту в Сінгапурі Китай більш-менш співпрацював у посиленні санкцій ООН про-

ти КНДР. Проте після зустрічі Кіма і Трампа Пекін пішов на активне зближення з Пхеньяном, про що говорять три зустрічі лідерів двох країн за цей рік. Начальник головного управління ЦК китайської Компартії Лі Чжаньшу (третя за значимістю людина в партійному апараті) представляв Сі Цзіньпіна на заходах з нагоди 70-річчя КНДР 9 вересня.

Оголошена Дональдом Трампом торгова війна зовсім не підштовхує Китай до того, щоб зайняти примирливу позицію в корейському питанні. Пекіну не потрібна ядерна КНДР, але він не вважає це своїм пріоритетом. Китай не хоче, щоб потенційна дестабілізація сусідньої країни позначилася на розвитку його північно-східних регіонів. Корейська криза може стати каталізатором формування нового геополітичного порядку в Північно-Східній Азії, що в цілому йому до душі.

«Китай буде важко вмовити на співпрацю із США у найближчому майбутньому», — вважає вашингтонський аналітик Юнь Сунь. Непросто буде повернутися і до тактики «максимального тиску» (санкції і військові загрози), яку також не схвалює Росія.

Крім того, модернізація китайського флоту і ракет змінює співвідношення сил у регіоні і може стати стримуючим фактором гіпотетичного американського вторгнення в Корею. Президент Мун Дже Ін в свою чергу не припиняє зусиль для примирення і підписання економічних угод з Пхеньяном, щоб закріпити зближення і обмежити ризик конфлікту, першими жертвами якого в будь-якому випадку стали б дві Кореї.

Філіп ПОНСЕ
Le Monde, Франція

ПІВНІЧНОКОРЕЙСЬКА ЯДЕРНА КРИЗА ВСЕ МЕНШЕ І МЕНШЕ ЯВЛЯЄ СОБОЮ ПРОТИСТОЯННЯ МІЖ США З ЇХНІМИ СОЮЗНИКАМИ І КНДР. ТЕПЕР ВОНА Є ВІДОБРАЖЕННЯМ ПРОТИБОРСТВА ТИХООКЕАНСЬКИХ ДЕРЖАВ: КИТАЮ І США, КИТАЮ І ЯПОНІЇ, ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ І ЯПОНІЇ

Іран на порозі безпрецедентних подій

Іран неминуче рухається у напрямку до банкрутства і подальшого жорсткого громадянського протистояння. Так іранський аналітик Ахмед Хусейні прокоментував рекордну девальвацію національної валюти, що знецінилася до 113 тисяч ріалів за один долар.

«Ситуація в Ірані критична. Побоювання перед дефолтом і втратою всіх заощаджень упереміш із очікуванням війни. Іранці спійсно скуповують іноземну валюту і золото, і це ще більше посилює дефіцит валюти на внутрішньому валютному ринку», — песимістично констатує Ахмед Хусейні.

Моральним ударом для іранської громадськості, переконаний він, став виступ президента Хасана Роухані в парламенті про нинішній стан країни. Всі очікували, що глава держави розкриє всі карти: назве справжні причини системної кризи та імена казнокрадів. Однак Роухані практично слово в слово повторив заяву верховного лідера Хаменеї про підступи зовнішніх сил, що зазіхнули на завоювання ісламської революції.

«Розчарування від виступу президента ще більше розпалює протестні на-

строї. Влада в ІРІ не знає, як уникнути скочування країни в банкрутство. При цьому аятола Хаменеї, Корпус вартів ісламської революції (КВІР) і Рада безпеки Ірану не дадуть Роухані піти у відставку і цим спровокувати ще й урядову кризу», — вважає іранський експерт.

Донедавна Роухані сподівався на зустріч з Дональдом Трампом на черговій сесії Генасамблеї ООН, яка розпочнеться вже 18 вересня. Однак Вища рада духовенства Ірану і керівництво КВІР вже заявили, що ніякої угоди зі Штатами бути не може.

Ще гірше, вважає політолог, складається для Ірану зовнішньополітична обстановка. Демонстрація Тегераном балістичної ракети нового покоління Fateh Mubeen і заява про нарощування ракетного потенціалу негативно позначилися на відносинах з європейськими країнами, посиливши антиіранські

позиції Ізраїлю і Саудівської Аравії. В ІРІ тепер побоюються не війни з Америкою, а більш реального зіткнення з арабською коаліцією на чолі з Ер-Ріядом, якому може надати всіляку підтримку Ізраїль.

«Але зовнішній конфлікт — це сценарій другого акту іранської епопеї після обвалення економіки, повного знецінення національної валюти, стрімкого зростання вартості імпорту, закриття заводів, масового безробіття, зубожіння населення і протестів середнього класу, який у суспільно-політичному житті Ірану відіграє провідну роль. Країна на порозі безпрецедентних подій», — пророкує Хусейні.

Експерт вважає, що внутрішнє громадянське протистояння відкриє можливості для того, щоб поставити питання про зовнішній вплив на внутрішньоіранські події в Радбезі ООН. Така міжнародна практика існує. Тобто з'явиться цілком легітимна підстава для зовнішнього впливу на ситуацію всередині Ірану з метою захисту населення, підтримання миру та ін.

Хусейні впевнений, що тема зустрічі Роухані з президентами Росії і Туреччини вийшла за рамки сирійської проблеми. Але ні Росія, ні Туреччина нічим допомогти потопаючій іранській економіці вже не зможуть. Їм не до допомоги сусідньому Ірану.

«Щорічний експорт нафти Ірану, за офіційними даними, становить 40 млрд доларів. Але тепер США перебивають нафтодоларову артерію. Глава іранського Центробанку Абдулмасір Хемматі має намір поповнити валютні ресурси за рахунок ненафтового експорту. Але такий експорт може забезпечити лише мізерну частину потреби країни у валюті. Так що ніякої альтернативи продажу нафти у Тегерані не існує», — підкреслює іранський аналітик.

Санкції США на іранську нафту почнуть діяти тільки 13 листопада, проте економічна активність ІРІ весь час знижується. І сьогодні у влади виходу з глухого кута немає, вважає Хусейні.

Наqqin, Азербайджан

Інколи хочеться полоскотати нерви і подивитися якийсь цікавий фільм жахів. Час від часу кінематографісти презентують глядачам то один, то інший хоррор. Але чогось вражаючого ми давно не бачили. Так, нещодавно на великі екрани вийшов фільм жахів «Черниця» — спін-оф фільму «Закляття 2». Трейлер цієї стрічки був настільки страшним, що здавалося: ось супердоза адреналіну! А насправді нам продемонстрували банальну страшилку рівня дитячого садка.

Згідно із сюжетом в одному з монастирів Румунії черниця скоює суїцид. Ватикан посилає розслідувати цю подію отця Берка (Деміан Бічір) разом з послушницею сестрою Айрен (Таїсса Фарміга). У той самий таємничий монастир їх доставляє такий собі Френчі (Йонас Блоке). Тепер цій трійці потрібно розібратися зі злом, яке оселилося в колись святому місці.

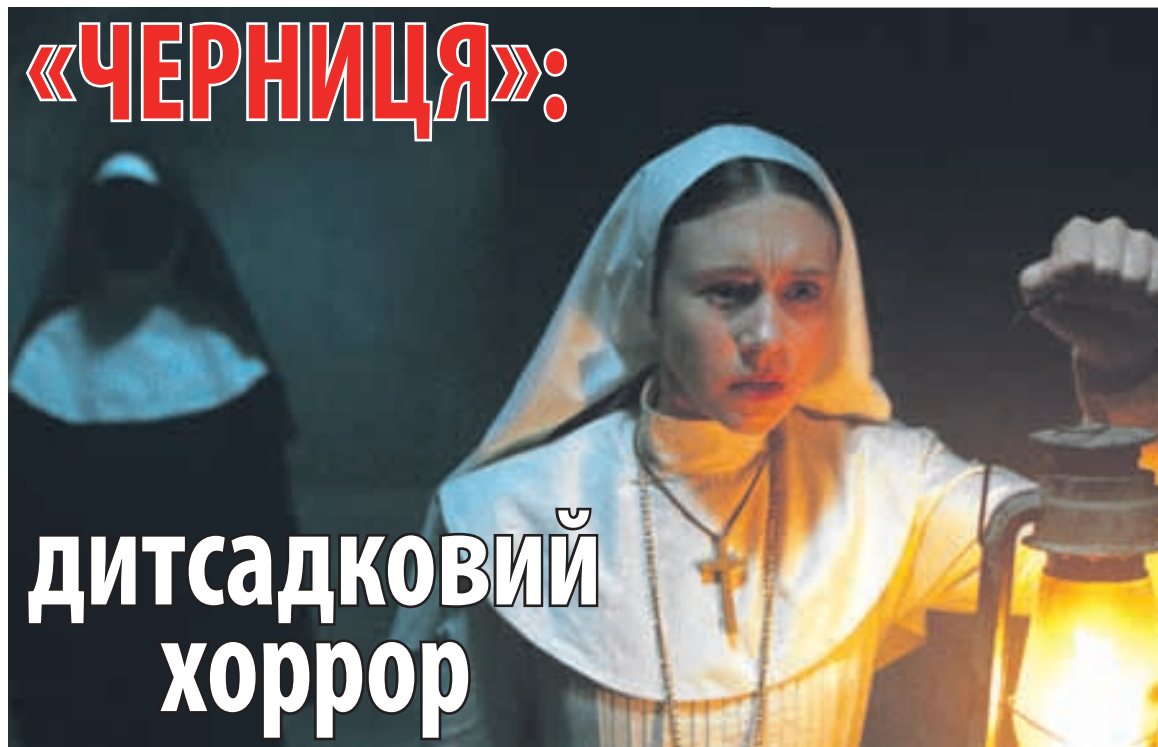
Що у фільмі прекрасно, то це акторський склад. Таїсса Фарміга (молодша сестра нашої співвітчизниці, знаменитої актриси, номінантки на премію «Оскар» Віри Фарміги) заявила про себе неймовірно голосно. Двадцятичотирирічна дівчина на ділі довела, що вона анітрохи не гірша за свою імениту родичку. І можливо, її кінематографічне майбутнє складеться

ще більш цікаво, ніж у сестри Віри. Для цього у юної актриси є все: вона харизматична, талановита і дуже неординарна.

Творці картини просто в яблучко вцілили, коли на роль отця Берка затвердили мексиканського актора Деміана Бічіра. Зірка телесеріалу «Міст» чудово перевтілюється у католицького священика. Він дуже колоритний і характерний.

Молодий багатообіцяючий бельгійський актор Йонас Блоке, який виконав роль Френчі, також органічно вписався в цю містичну історію.

До речі, фільм повністю знімали в Румунії, і вже цей факт надавав стрічці якоїсь загадковості. Але, на жаль, ні гарні актори, ні містична атмосфера не врятували це безнадійне муви.

«ЧЕРНИЦЯ»:

ДИТСАДКОВИЙ ХОРРОР

зняв примітивний за задумом прохідний хоррор з парою трійкою «страшних» сцен.

Якщо хочете полоскотати нерви, не дивіться «Черницю», а зверніться до класики. Без сумніву, найстрашніший фільм в історії кінематографу — «Сяйво» (1980) режисе-

ра Стенлі Кубрика з Джеком Ніколсоном у головній ролі. Під час перегляду цієї стрічки глядача буквально паралізує від страху. Не менш моторошним здається «Омен» (1976) постановника Річарда Доннера з Грегорі Пеком. А чого варта культова «Дитина Розмарі» (1968) Романа Поланскі з Міа Ферроу! У цьому фільмі, по суті, взагалі ніяких жахів нам не демонстрували, але легендарний режисер настільки віртуозно нагнітає атмосферу, що адреналін просто зашкалює. Стрічка «Інші» (2001) постановника Алехандро Аменабара з Ніколь Кідман лякає не по-дитячому. А легендарний «Дзвінок»

(2002) з Наомі Уоттс у головній ролі, знятий Гором Вербінскі, настільки вражає, що післямак від перегляду залишається ще дуже довгий час. Фільм мало того що до чортків моторошний, так ще і дуже красивий у художньому плані. Це не просто хоррор, а справжній витвір мистецтва.

Як ви вже зрозуміли, в один ряд із перерахованими фільмами жахів «Черницю» поставити аж ніяк не можна, адже вона не має художньої цінності, ну і найголовніше — не вражає і не лякає глядача старше п'яти років. Але малюкам краще дивитися мультики, а не страшилки.

ФІЛЬМ «ЧЕРНИЦЯ» ЗНИМАЛИ В РУМУНІЇ, І ВЖЕ ЦЕЙ ФАКТ НАДАВАВ СТРІЧЦІ ЯКОЇСЬ ЗАГАДКОВОСТІ. АЛЕ, НА ЖАЛЬ, НІ ГАРНІ АКТОРИ, НІ МІСТИЧНА АТМОСФЕРА НЕ ВРЯТУВАЛИ ЦЕ БЕЗНАДІЙНЕ МУВИ

Другий «Праведник» грудкою

Дворазовий володар премії «Оскар» Дензел Вашингтон наділений неймовірним природним магнетизмом. Він здатний витягнути найбезнадійніший фільм, хоча таких у його кар'єрі не так вже й багато. Здебільшого його запрошували зніматися у чудових картинах: «Філадельфія», «Ураган», «Тренувальний день», «Гнів», «Поза часом», «Дежавю», «Код доступу «Кейптаун», «Огорожі»...

А ще згадайте дуже якісний і в доброму сенсі моралізаторський бойовик «Праведник», що вийшов на великі екрани в 2014 році. Цей фільм розповідав про колишнього агента ЦРУ Роберта Маккола, який усіма відомими йому методами боровся з несправедливістю, завдяки чому і став великим зрівнювачем.

«У будинку, в якому я живу в Нью-Йорку, є консьерж. Він чудовий хлопець, любить побалакати і постійно зі мною обговорює всі мої фільми. Кожна наша розмова зазвичай закінчується так: «Коли ви вже знімете нового «Праведника»?» А я йому

кажу: «Ось ти причепився зі своїм «Праведником»! Ми «Огорожі» нещодавно знімали — ти дивився?» «Ну так, гарне кіно, але «Праведник» — зовсім інший рівень!» — розповідав у одному з інтерв'ю актор.

Але консьерж ставив одне й те саме запитання не дарма. Так, у 2014 році ще за сім місяців до прем'єри першої частини фільму було оголошено про запланований сиквел! А коли за кілька років ця інформація була підтверджена, глядачі надихнулися. Ненадовго. Але про все по порядку.

Отже, Роберт Маккол (Дензел Вашингтон) тепер живе в Массачусетсі

й працює звичайним таксистом. Після роботи він, як і раніше, допомагає тим, хто потребує захисту, намагається відновлювати справедливість. Він повертає матері викрадену батьком дитину, карає компанію чоловіків, що знущалися над дівчиною, допомагає дідусю з будинку літніх людей знайти свою рідню, наставляє на шлях істинний сусідського хлопця, який зв'язався з наркоторговцями... Так би все і тривало, якби головний герой не дізнався про те, що вбили його близьку подругу і колегу по ЦРУ Сьюзен (Мелісса Лео). Роберт Маккол неодмінно має розслідувати це вбивство.

І, звичайно ж, у нього все вийде. Ось тільки куди приведуть ниточки? Про це ви дізнаєтеся лише подивившись фільм.

Однак дотягнути до кінця стрічки неймовірно складно. Якщо перша половина картини досить путня і гладенька, то друга навіює смуток і навіть відчай. Загалом «Праведник 2» виявився нестерпно затягнутим і похмурих, незважаючи на формальний хепі-енд. До того ж розгадка і фінальна розправа ніби під копірку списані: все це ми бачили вже багато разів. Режисер Антуан Фука і сценаристи Річард Венк, Майкл Слоун і Річард Ліндхейм особливо не переймалися і не прагнули відповідати рівню оригінального фільму.

Дензел Вашингтон, звичайно ж, тягнув все на собі. Але старання актора виявилися марними. Картина «Праведник 2» провальна і не заслуговує на увагу. Куди цікавіше переглянути ще раз «Тренувальний день», який, до речі, знімав той же Антуан Фука.

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

Головний редактор — Анна СПІВАК, відповідальний секретар — Олексій СОКУР	Редакція: м. Київ, бул. Лесі Українки, 26 Пишіть на адресу: ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080	Засновник та видавець: ТзОВ «Структура ІТ» Тел.: (044) 359-04-54 e-mail: gazetavv@i.ua Газету надруковано ТзОВ «Мега-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14	Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 Наклад 10 386 прим. Передплатні індекси: 23115 (рос.), 49450 (укр.)	При використанні публікацій посилання на газету «ВВ» обов'язкове. Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.
--	--	---	--	---

